

# Založení špitálu Na Františku a řádu křižovníků

## Špitál Na Františku

Špitál Na Františku se nacházel v Praze na Starém Městě a je jedním z nejstarších doložených pražských špitálů.

Zakladatelka špitálu je podle tradice sv. Anežka Česká. Anežka celé své královské věno vložila do stavby nových klášterů a špitálu. Spolu s **bratrem Václavem** založila v roce 1232 špitál sv. Františka při kostele sv. Haštala na Starém Městě. Předpokládá se, že špitál založila Anežka, nicméně první zmínky jsou spojeny s její **matkou Konstancí Uherskou**, která vznik a chod špitálu finančně podpořila.

Na Anežčinu žádost byl vyjmut z jurisdikce pražského biskupa a dostal se pod ochranu samotného papeže. Taktéž na žádost Anežky se bratrstvo spravující špitál osamostatnilo a přijalo řeholi sv. Augustina. V roce 1252 papež potvrdil stanovy a dal tak vzniknout mužskému **špitálnímu a rytířskému řádu křižovníků s červenou hvězdou**.

Roku 1232 založila taktéž na Starém Městě dva kláštery při řeholi sv. Františka, ženský klášter **klarisek**, jehož se stala abatyší, a mužský klášter **minoritů**. *„Klášter Na Františku je Anežčiným celoživotním dílem, v němž se zrcadlí její povaha a myšlení i úsilí několika generací královského rodu Přemyslovců. Byl nejen prvním zaalpským konventem klarisek a novým typem jejich sdruženého kláštera s menšími bratry, ale i nejstarší gotickou architekturou Prahy, místem korunovace českého krále a v závěrečné etapě také pohřebištěm královského rodu Přemyslovců.“*<sup>[1]</sup>

**Špitály** měly mnohem větší pole působnosti než dnešní nemocnice. Slovo špitál nejspíš pochází s latinského slova hospes, které znamená host, pocestný, cizinec. Posláním špitálů tedy byla péče nejen o nemocné, ale také pocestné, chudé či pronásledované lidi.

## Řád křižovníků s červenou hvězdou

Laické bratrstvo, které se o špitál staralo, bylo povýšeno na řád s řeholí sv. Augustina roku 1237, pět let po založení špitálu. Tento řád je unikátní hned ve dvou ohledech, je to jediný ryze český mužský řád a zároveň je to jediný mužský řád založený ženou. Hlavní náplní řádu bylo zakládání a provozování špitálů. Řád se rychle rozšířil na Moravu i do Slezska. O tom, jakou strukturu mělo původní bratrstvo, příliš nevíme, jisté je, že společenství přijímalo jak ideály františkánské, tak ideje rytířských řádů. Řád křižovníků funguje dodnes, ačkoli se správě špitálů či nemocnic už nevěnuje.

## Odkazy

### Související články

- Dějiny ošetřovatelství
- Historické osobnosti v ošetřovatelství z doby středověku

### Externí odkazy

- Heslo Anežský klášter na wikipedii ([https://cs.wikipedia.org/wiki/Anežský\\_klášter#.C5.98.C3.A1d\\_minorit.C5.AF\\_a\\_klarisek](https://cs.wikipedia.org/wiki/Anežský_klášter#.C5.98.C3.A1d_minorit.C5.AF_a_klarisek))

### Použitá literatura

- PIŤHA, Petr. *Čechy a jejich svatí*. 2. vydání. Praha : COMDES, 1999. ISBN 80-902776-0-8.
- ŠMIED, Miroslav. *Svatá Anežka Česká a velké ženy její doby = Die heilige Agnes von Böhmen und die großen Frauengestalten ihrer Zeit*. 1. vydání. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Katolická teologická fakulta, Ústav dějin křesťanského umění v NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2013. ISBN 978-80-7422-242-9.
- VANÍČEK, Vratislav. *Velké dějiny zemí Koruny české. Svazek III., 1250-1310*. 1. vydání. Praha ; Litomyšl : Paseka, 2002. ISBN 80-7185-433-6.
- VANÍČEK, Vratislav. *Velké dějiny zemí Koruny české. Sv. II, 1197-1250*. 1. vydání. Praha : Paseka ; Litomyšl, 2000. ISBN 80-7185-273-2.
- <http://krizovnici.eu/>



Znak křižovníků s červenou hvězdou

## Reference

1. PÍŤHA, Petr. *Čechy a jejich svatí*. 2. upr. vyd. Praha: Comdes, 1999, 239 s.